

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Adjektiva měnící význam v závislosti na postavení

Diplomant: Matěj Řehoř

Pracoviště: Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Rozsah: 59 stran vč. bibliografie

V předkládané bakalářské práci si autor stanovil za cíl sledovat změny významu přívlastkových adjektiv v závislosti na postavení vůči řídicímu podstatnému jménu (antepozice vs. postpozice).

Teoretická část práce má logickou strukturu. Po vymezení přídavných jmen autor definuje jednotlivé typy (kap. 1.2.), identifikuje syntaktické funkce adjektiv (kap. 1.3.) a představuje známé faktory, které ovlivňují postavení adjektiva ve funkci přívlastku (kap. 1.4.). Pro empirickou část si pak vybral vzorek 13 adjektiv, jejichž postavení a související změny významu zkoumá v korpusu Intercorp 10.

Tuto bakalářskou práci je velmi obtížné hodnotit. Při letmém pohledu má všechny atributy kvalitní bakalářské práce – má logicky strukturovanou teoretickou část, odkazuje na relevantní literaturu, empirická část je zpracována na základě relevantních korpusových dat a také po formální stránce vypadá kvalitně. Při bližším pohledu však vyjdou najevo dosti zásadní problémy, které se autorovi nepodařilo odstranit navzdory velmi důkladným a nadstandardně častým konzultacím se školitelem. V následujících bodech se pokusím shrnout dva nejzásadnější:

1) V textu je řada pasáží, které nedávají vůbec žádný smysl. Pro ilustraci:

- *Kvalifikační adjektiva tak nemohou určovat nezávislý výskyt slov ve větě, ale jejich výskyt se vyznačuje vztahem ke slovu, které charakterizuje.* (s. 13)
- *S (sic!) pohledu sémantiky klademe přídavné jméno před substantivum, aby nám vytvořilo přesnější označení toho, o čem mluvíme. Přívlastek v postpozici si zanechává svoji nezávislost a označuje nám distinktivní vlastnost daného podstatného jména.* (s. 19)
- *V případě antepozice se smysl adjektiva ve větě mění z dvou důvodů, a to hlavně, jakou roli hraje adjektivum k substantivu. Sémantika některých substantiv může ale limitovat rozdíl smyslu slova v antepozici a postpozici, a tak význam mezi adjektivem a substantivem zůstává tedy stejný (une extraordinaire animation/ une animation extraordinaire).* (s. 20, avizované dva důvody v textu nevidím)
- *Ze všech větných členů, které mohou upravovat podstatné jméno, je to právě přívlastek, který se nejtěsněji sdružuje se substantivem. Nemůže být od substantiva oddělen doplňkem ani vztaznou větou, pokud jiný upravující větný člen netvoří se substantivem lexikální jednotnost nebo složené slovo v textu.* (s. 14)
- *Pokud se přívlastek vyskytuje ve větě též jako rozvíjející větný člen, je téměř vždy v postpozici.* (s. 18)

V některých takových případech lze soudit, že daná pasáž je výsledkem nepochopení nějakého originálního francouzského pramene. Bohužel zejména klíčová kapitola 1.4.1.5. (od s. 19) o sémantických faktorech postavení adjektiva je z větší části nesmyslná.

2) Jiné části textu sice smysl dávají, ale jsou problematické z odborného hlediska, např.:

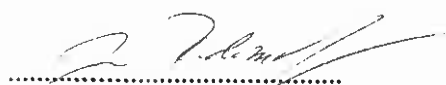
- *Přídavná jména mají mnoho tvarů v obouch (sic!) rodech.* (s. 11)
- *V mnoha případech ale relační a kvalifikační adjektiva mají stejné přípony (-al, -el, -ier, -aire, -in, -ique) (fiscal, professionnel).* (s. 12)
- *Jednou z nejdůležitějších vlastností kvalifikačních adjektiv je, že se shodují v rodě a čísle se substantivem, které rozvíjí. Rod a číslo jsou mluvnické kategorie sloves (sic!), které můžeme řadit do morfologických kategorií.* (s. 12 – opravdu shoda odlišuje kvalifikační adjektiva od jiných adjektiv?)
- *Přívlastek také rozvíjí podstatná jména, která jsou součástí základní skladební dvojice.* (s. 16 – v čem je tato informace důležitá? Co to vlastně znamená?)

- *Můžeme je [tj. adjektiva] také pronominalizovat pomocí determinantu le, které je neměnné. Pronominalizace znamená, že přídavné jméno nahradíme zájmenem (Elles ont toujours été généreuses et le resteront) (s. 13 – le je determinant?)*
- *Francouzština se od českého jazyka liší také tím, že přídavná jména se ve větě mohou nacházet před i za substantivem. (s. 24)*

Pokud jde o empirickou část, zdá se, že ne všechna adjektiva ze vzorku skutečně mění význam v závislosti na postavení, resp. u některých to z analýz v BP vůbec není zřejmé. Konkrétně se to týká adjektiv *dernier, mauvais, bon, vrai, prochain a présidentiel*; nejasná je analýza adjektiva *grand*. V kvantitativním pohledu to znamená, že polovina analyzovaného vzorku nemá zřejmý vztah k deklarovaným cílům práce.

Závěr:

Za daných okolností je otázkou, zda se autorovi práce podařilo deklarované cíle naplnit. Práci proto doporučuji k obhajobě s výhradou a návrhem hodnocení „dobře“.

.....
doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

V Českých Budějovicích, dne 29. května 2018